

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . 6 korona.
Egyes szám ára 4 fillér.

MEGJELENIK HETENKÉNT EGYSZER:
szombaton és egyes rendki-
vüli alkalmakkor.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:

Városi közlevéltár (városház,
földszint 7. sz. lde küldendő
a kéziratok.

KIADÓHIVATAL:

Városi könyvnyomda-vállalat
irodája. lde küldendő
az előfizetési díjak és hirde-
tések.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: VECSEY IMRE. ♦♦ Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS.

Kiadótulajdonos: A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.

Közgyűlés.

Debreczen sz. kir. város törvényhatósági bizottsága f. hónap 8-ikán és 9-ikén tartotta meg rendes közgyűlését. A közgyűlésen *Weszprémy Zoltán* főispán elnökölt. A bizottsága tagok a gyűlés elején csekély számban voltak jelen, később azonban eléggé megtelt a nagyterem, ami részben annak tulajdonítható, hogy a tárgysorozatban fontos ügyek voltak felvéve, részben annak, hogy választások is voltak napirenden.

Weszprémy Zoltán főispán három óraker megnyitván a közgyűlést és üdvözlőlvén a bizottsági tagokat, gyönyörű szavakban emlékezett meg *Thaly Kálmán* dr.-ról, városunk elhunyt képviselőjéről. Ugyancsak bejelenti, hogy két indítvány és egy interpelláció adatott be a törvényes határidőn belül és pedig indítvány a tisztviselők és alkalmazottak ez évre kiadott drágasági pótlékának tovább folyósítása tárgyában, továbbá a jutalékok megszüntetése tárgyában.

Az interpellációt *Révi Nándor* dr. biz. tag intézte a polgármesterhez a csatornázás és vízvezetési kutak ügyében kérdezve, hogy mért járt a polgármester a belügyminiszteriumban informatív módon. A polgármester röviden és erélyesen kijelentette, hogy a csatornázás ügyében a miniszteriumban, járt, mert ehez joga van és kötelessége, azt azonban, hogy ott mit végzett ez alkalommal, nem mondja el, hanem 30 nap múlva felelni fog az interpellációra.

A közgyűlés a választ tudomásul vette.

Ezután megkezdődött a tárgysorozat tárgyalása a következőkben:

Thaly Kálmán dr. emlékezete.

Oláh Károly tanácsnok felolvasta a *Thaly Kálmán* dr. emlékezetét megörökítő javaslatát, mely így hangzik.

A törvényhatósági bizottság a gyászbeszéd óta tartott ezen közgyűlésében mély megilletődéssel és őszinte fájdalommal értesül *dr. Thaly Kálmán* urnak, hazánk nagy történetirójának s különösen a Rákóczi-korszak páratlan megörökítőjének és a fejedelmi hamvak hazahozójának gyászos és páratlan elhunytáról, annál is inkább, mert a tudományos világ nagy halottját városunkhoz éveken át szorosabb kötelékek fűzték, mint városunk diszpolgárát s egyik kerületének 27 éven át országos képviselőjét, kinek nagy érdemeit elismerte nemcsak a magyar haza, az uralkodó, hanem a külföldi tudományos világ is.

Mindezeknél fogva amidőn a tanács jelentéseit a törvényhatósági bizottság jóváhagyólag tudomásul veszi, az elhunyt nagy férfinak úgy a város, mint a haza és a magyar tudományosság iránt szerzett kiváló érdemeit jegyzőkönyvben örökíti meg s elhatározza, hogy a gyászoló családnak, *dr. Thaly László* utján részvétiratot intéz s a nagyértékű hagyományokból, az örökösök által ajándékozandó, esetleg társadalmilag összegyűjtendő és a nagy hazafira vonatkozó tárgyakból a városi muzeumban külön *Thaly-szobát* rendez be, összes műveit megszerzi, a megboldogult életnagyiságu arcképét megfesteti és azt a városi muzeum *Thaly-szobájában* helyezteteli el.

Mindezek végrehajtásával a közgyűlés a városi tanácsot megbizta.

A közgyűlés a javaslatot egyhangulag elfogadta.

1. *Polgármesteri évi jelentés* az 1908. évről. (Előadó: Szabó Elek polgármesteri titkár, aljegyző.)

A közgyűlés a bemutatott évi jelentést tudomásul veszi és annak kinyomatását elrendeli. A jelentéshez *Komlóssy Arthur* szólt, megkérdezvén a polgármestert, hogy nem tett-e valamilyes intézkedést arra nézve, hogy az innen elhelyezett háziéred vissza helyeztessék. A polgármester megnyugtató válaszát a közgyűlés tudomásul vette.

2. *Polgármesteri jelentés a folyó év június, július és augusztus hónapokról.* (Előadó Szabó Elek polgármesteri titkár, aljegyző.)

A közgyűlés a bemutatott jelentést tudomásul veszi.

3. *Kereskedelmi miniszter Debreczen—nyirbátori törvényhatósági utnak állami kesekbe vétele tárgyában.* (Előadó: Csóka Sámuel tanácsnok.)

A közgyűlés a miniszter leiratát tudomásul vette.

4. *Belügyminiszteri leirat a világitási vállalat alkalmazottai nyugdíj-szabályzata némely rendelkezéseinek módosítása tárgyában.* (Előadó: dr. Tóth Emil aljegyző.)

A bizottsági közgyűlés a miniszter által kívánt módosítások letárgyalása után a leiratot tudomásul vette.

5. *Belügyminiszteri leirat az építési szabályrendelet jóváhagyása tárgyában.* (Előadó: dr. Tóth Emil aljegyző.)

A közgyűlés a jóváhagyást tudomásul vette és *Fánossi Zoltán* felszólalása után kimondta, hogy a tanács egy oly bizottság kiküldésére tegyen javaslatot, mely részletes programot állítson össze.

6. *Belügyminiszteri leirat a gyámpénztár 1908. évi mérlegének jóváhagyása tárgyában hozott közgyűlési határozatra.* (Előadó: Kovács Kálmán aljegyző.)

A közgyűlés a miniszter leiratát tudomásul vette.

7. *Tanácsi előterjesztés a hortobágyi csárda kibővítése tárgyában.* (Előadó: dr. Hegedüs István aljegyző.)

A közgyűlés a hortobágyi csárda kibővítéséhez hozzájárul.

8. *Tanácsi előterjesztés a ménesmesteri lakás és lovászlakások építési költségei fedezése tárgyában.* (Előadó: dr. Hegedüs István aljegyző.)

A közgyűlés a tanács ide vonatkozó javaslatát elfogadta.

9. *As orsságos Magy. Kereskedelmi Egyesület hajdu-
vármegyei kerületének kérvénye alapító tagjai sorába be-
lépés iránt.* (Előadó: dr. Vargha Elemér tanácsnok.)

A közgyűlés ifj. Schvarcz Vilmos és Jánosi Zoltán bizott-
sági tagok hozzászólása után nevezett egyesületbe ezer korona
alapító tagsági díjjal belépni határozta.

10. *A debreczeni református egyház presbiteriumá-
nak kérelme az Árpád-téren emelendő új templom és papi-
lak céljaira hely és egy millió darab téglá segély adomá-
nyosása tárgyában.* (Előadó: Oláh Károly tanácsnok.)

A közgyűlés az egy millió téglát megadta, a telekre nézve
azonban azt határozta, hogy a ref. egyház jelöljön ki vala-
melyes telket és ezen ajánlatát a tanács útján terjessze a leg-
közelebbi közgyűlés elé.

11. *A római katolikus egyház községi bizottmányá-
nak kérelme a „Theresiánium” újra építéséhez 350.000 drb
tégla és 60.000 darab cserép adományosása iránt.* (Elő-
adó: Oláh Károly tanácsnok.)

A közgyűlés a kért 350.000 darab téglát és 60.000 darab
cserepet a Thereziánium részére egyhangulag megszavazta.

12. *A debreczeni israhelita hitközség kérelme polgári
leányiskolája fentartásához állandó évi segély adományo-
sása iránt.* (Előadó: Oláh Károly tanácsnok.)

A közgyűlés, tekintettel arra, hogy a polgári iskola hiányt
pótol, az iskola fentartásához 4000 kor. segélyt megszavaz.

13. *As ifju vakok szegedi intézetének kérelme segély
iránt.* (Előadó: Oláh Károly tanácsnok.)

A közgyűlés, tekintettel arra, hogy a vakok országos in-
tézetét már támogatja, a kérést nem teljesíti.

14. *A vakokat gyámolító országos egyesület kérelme
évi állandó segély megszavazása és az ott készült fonott
kosár stb. gyártmányok vásárlása tárgyában.* (Előadó: Oláh
Károly tanácsnok.)

A közgyűlés a kérelmet nem teljesíti.

15. *A debreczeni pincérszakiskola felügyelő bizottsá-
gának kérelme 600 kor. segély adása iránt.* (Előadó: Oláh
Károly tanácsnok.)

A közgyűlés a pincérszakiskolának 1910. évre 600 kor.
segélyt megszavaz.

16. *Solymosi Elek színésziskolai igazgató kérelme 3000
korona szubvenció és öt öl tűsifa adományosása iránt.*
(Előadó: Oláh Károly tanácsnok.)

A közgyűlés Jánosi Zoltán és több bizottsági tag felszó-
lalása után elhatározta, hogy a színésziskolára, tekintettel annak
eredményes működésére, 1000 koronát és öt öl tűsifát meg-
szavaz 54 szóval 34 ellenében.

17. *A debreczeni Kereskedő-Társulat kérelme polgári
fiuiskola fentartása céljaira rendkívüli segély adása tár-
gyában.* (Előadó: Oláh Károly tanácsnok.)

A közgyűlés a Kereskedő Társulat polgári fiuiskolájának,
tekintettel a Társulat által hozott nagy áldozatkésziségre, az ed-
digi segélyt 4000 koronára emelte fel és a rendes segélyen
kívül 1909—10. tanévre 2800 kor. rendkívüli segélyt szavaz meg.

18. *Kir. tanfelügyelő átirata a kisegítő iskola állandó
elhelyezése tárgyában.* (Előadó: Oláh Károly tanácsnok.)

A kisegítő iskola elhelyezésével a közgyűlés a városi
tanácsot megbizta annyival is inkább, mivel a közoktatási kor-
mány 9 tanerő fizetését magára vállalta.

A közgyűlés ezután az indítványokat tárgyalta.

Tekintetes Törvényhatósági Bizottsági Közgyűlés!

Törvényhatósági bizottságunk 1908. év augusztus hóban
tartott közgyűlésében a tisztviselő fizetéseket rendezte és ezt
a fizetésrendezést az akkor megalkotott szervezeti szabályzatba
beillesztve, kormányhatósági jóváhagyás végett a belügymi-
niszter urhoz felterjesztette.

Minthogy az 1909. évre ez a szabályzat kormányhatósági
jóváhagyást nem nyert és mert törvényhatósági bizottságunk a
fizetésrendezés, életbeléptetését égetően szükségesnek találta,
ez év március 26—27. napján tartott közgyűlésében elhatározta,
hogy azt a különbözetet, amit a még ma érvényben álló és
kormányhatósági megerősítés alatt levő új szervezeti szabály-
zatban megállapított javadalmak közt jelentkezett, drágasági

pótlék gyanánt folyó évi január hó 1-től kezdődőleg ez év vé-
gégig a városi tisztviselők és alkalmazottak részére folyóvá teszi.

Egyben azt is elhatározta a közgyűlésünk, hogy a m. kir.
belügyminiszter urhoz a felterjesztett szervezeti szabályzat mi-
előbb történi jóváhagyása iránt felir.

Közgyűlésünk azt a határozatát, hogy az új szabályzatban
megállapított fizetéseket az 1909. évre a városi tisztviselőknek
és alkalmazottaknak drágasági pótlék gyanánt megadja, a bel-
ügyminiszter jóváhagyta erre az esztendőre.

Minthogy azonban az új szervezeti szabályzat kormány-
hatósági jóváhagyást nem nyert, ennél fogva indítványozzuk:

Mondja ki a törvényhatósági bizottsági közgyűlés, hogy
azt a különbözetet, ami a még érvényben álló és kormányható-
sági megerősítés alatt levő új szervezeti szabályzatban megál-
lapított javadalmazásuk közt jelentkezik, drágasági pótlék
gyanánt a jövő 1910-ik év ezután is mindaddig, míg a jóvá-
hagyás megtörténik, — a városi tisztviselők és alkalmazottak
részére folyóvá teszi s utasítja a városi tanácsot, hogy ennek
kifizetése iránt az intézkedéseket tegye meg. (Aláírások.)

A közgyűlés az indítványt egyhangulag elfogadta.

A második indítványt Révi Nándor dr. bizottsági tag
adta be, hogy mondja ki a közgyűlés, hogy a város válla-
latainál tanácsai és bizottsági tagoknak fizetni szokott jutalékok
adását egyszer s mindenkorra megszünteti és a városi taná-
csot utasítja, hogy e határozat végrehajtása iránt a szükséges
intézkedéseket tegye meg.

A közgyűlés többek hozzászólása után az indítványt kiadta
a tanácsnak azzal, hogy azt a bizottságokban tárgyalassa le
és idevonatkozó jelentését hat hónap alatt terjessze a közgyü-
lés elé.

19. *Árvaszéki elnök jelentése az árvaügyek állásáról
az 1909. év I. felében.* (Előadó: Dr. Vargha Elemér.)

A közgyűlés az árvaszéki elnök jelentését tudomásul vette.

20. *Debreczen ss. kir. város házipénztárának és az
általa keselt alapoknak, valamint a nyomda és világítási
vállalatnak 1910. évi költségelőirányzata.* (Előadó: dr. Vargha
Elemér.)

A világítási vállalat költségvetésével kapcsolatban a tanács
bejelentette, hogy a gáz árát a világításnál úgy az ipari cél
szolgáltatásánál két fillérrel leszállítja, továbbá kéri a közgyűlést,
hogy a világítási vállalat igazgatójának 1600, Aberle Rajmund
mérnöknek pedig 800 kor. pótlékot szavazzon meg. A közgyűlés
a javaslatokat elfogadta.

Hasonlóképpen elfogadta a közgyűlés a nyomdavállalat
költségelőirányzatát is.

Az 1910. évi költségelőirányzatot a közgyűlés általános-
ságban elfogadván, áttért a részletekre. A részletes tárgyalás
során *Freund Jenő* dr. bizottsági tag javasolja, hogy a köz-
gyűlés utasítsa a tanácsot a piaci rendtartás megalkotására és
a vásári jövedelmek bérbeadására. A közgyűlés megbizta a
tanácsot, hogy idevonatkozó javaslatát terjessze a közgyűlés elé.

Révi Nándor dr. biz. tag kérde, hogy hogyan áll a városi
színház bérbeadására vonatkozó terv. Oláh Károly tanácsnok
azonnal megadja a választ, jelentvén, hogy a szerződés 1911-ben
lejár és ezt megelőzőleg a tanács meg fogja tenni idevonatkozó
javaslatát.

21. *Egy rendőrfogalmazói, egy adópénztári tiszti és
egy adókiivetői, valamint az esetleg megüresedő állások-
nak választás útján való betöltése.* (Előadta: dr. Tóth Emil
aljegyző.)

A kijelölt bizottság tagjai lettek: Márk Endre, Somogyi
Pál, Domahidy Elemér, Zádor Lajos, Tüdős János dr. és Kern-
hoffer József. A bizottság a rendőrfogalmazói állásra első helyen
jelölte: *Budaházy Jenőt*, második helyen H. Kiss Józsefet,
harmadikra *Harsányi Imre* drt. A beadott 106 szavazatból
H. Kiss József kapott 68, *Budaházy Jenő* 38 szavazatot és így
H. Kiss József lett megválasztva. Az adókiivetői állásra egy-
hangulag *Oláh Gyulát* választották meg, míg az adópénztári
tiszti állást nagy szótöbbséggel *Szerető István* nyerte el.

Ezután elnöklő főispán a közgyűlés folytatását a mai
napra halasztotta.

A városi muzeum gyarapodása.

Könyvek, régiségek, néprajzi tárgyak.

A városi muzeum a nyári hónapokban ajándékok, vásárlás, ásatás és letétek által ismét örvendően gyarapodott. Ajándék tárgyakat kaptak a következőktől és pedig:

A könyv- és kéziratárunk részére: Bánffy Dezső báró losonci Bánffy-család története. I. kötet. Bardócz András és Bod Péter szentbibliai históriája. Bardócz Béla 17. és 18. századbéli egyházi beszédek egykoru kéziratokban. Bihar-megyei és nagyváradai régész-egylet 1903—1909. évi értesítője. Borsod—miskolci muzeum 1907—1908. évkönyve. Csokonai-kör Emlékkönyv három ünnepélyről. Debreczen református egyház Emlékezés Kálvinra. Debreczen városának könyvnyomdája a könyvnyomda második évnegyedi összes termékei. Darvay Sándor 141 darabból álló hirlap és folyóirat gyűjtemény. Farkas Albert a hortobágyi csárda 1886—1895. évi vendégkönyve. Özv. Galgóczy Józsefné Névnapi köszöntő Gönczy Páltól, eredeti kézirat és levelek 1848—49-iki erdélyi hadjárat táborozó helyeiről. Dr. Holländer Dezső Dobsa Lajos ifjúkori verse (kézirat). Különféle kisebb nyomtatványok. Kassai polgári oklevél 1852. Kerékgyártó József Polgári-kör története. Kovács Eszter A honvéd bucsuja 1849. Kórajz. Löfkovics Arthur Különféle könyvek és füzetek. Magyar nemzeti muzeum 1908. évi jelentése. Muzeumok és könyvtárak főfelügyelősége Évi jelentés. Utasítás muzeumok és könyvtárak létesítéséhez. Tájékoztató ugyanazok építésére és berendezésére. Simon Miklós különféle régi kéziratok. Szabó Elek iskolai magyar új Atlas. 1854. a debreczeni rézmetsző diákoktól. Tóth István szobrász Budapest a debreczeni Kossuth-szobor pályaterveinek fényképei.

II. Régiségtár részére ajándékoztak: Özv. Farkas Pálné (Hajdudorog) régi lakat. Ferenczy Elek Angyalházán talált XV. századbéli vasbuzogány. Hajdubagosi református egyház Debreczenben készült urasztali nagy boros kancsó. Heller Dezső (Nyiregyháza) régi ezüst fülbevalók és gyűrű. Hidvéger József 1809-ből való mázsáló. Kovács János festő középkori pecsételő gyűrű, Katona János főjegyző (Derecske) honfoglalás kori ezüst gyűrűk. Kiss Mihály Bánkon talált régi békó-lakat. Lövkovits Arthur régi mérőrud halcsontból. Ifj. Medgyesy Ferenc szobrász debreczeni régi könyvkötő cégér. Simon Miklós cserén lelt Árpádkori sarkantyú. Vadon Sándor Zsákán lelt kővéső. Zolnai Gábor (Hajduböszörmény) régi vaslakat. Különféle érmekeket, régi pénzeket ajándékoztak Aszalós Sándor csendőr, Bleyer Mór Téglás. László József utkaparó, Nagy Sándor (Simonffy-utcai), Tóth József, Tafler Ignác, Vetéssy Béla.

III. Néprajzi tár részére: Nagy Sándor (Simonffy-utcai) 1765-beli mázos kancsó. Papp András és neje Heleinen Juliánna régi nagy korsó. Papp Mihály asztalos a múlt század elejéről debreczeni különleges agyagedényeket. Özv. Szeremley Miklósné XVIII. századbéli ezüstdel kivert menyasszonyi patyolat kendőt s a múlt század

elejéről való jegyajándék átadásához készült arany-csipkés selyem erszény.

IV. Természettajzi tár részére: Uj János és neje igen nagy tengeri kagylót.

Letétül kaptuk a hajdunádudvari ref. egyháztól ezeket az urasztali tárgyakat: egy XV. századbéli gothikus sárgaréz kelyhet, egy aranyozott ezüst poharat, a XVIII. századból egy verejtékes ezüst poharat 1664-ből és egy tizenhét vagy tizennyolcadik században készült ezüstdel és selyemmel készült patyolat terítőt. A vallás- és közoktatásügyi minisztériumtól gróf Vay Páter „Kelet művészete.“ Malonyai Dezső „Magyar nép művészete.“ A székelyföld és Toroczkó művészete, br. Miska Kálmán a „A velemszent-vidi őstelep I. kötet“ című illusztrált műveket. A hajdubagosi Daraboshegyen hét napig folytatott ásatásból 39 darab bronz-eszközt, 55 darab többé-kevésbé ép urnát, 26 darab bronzkori és 11 darab népvándorlaskori vegyes töredéket kaptunk. Pénzen számos iparművészeti és néprajzi tárgyakat szereztünk. Például egy harminchét darabból álló porcellán és kőedény gyűjteményt, benne számos ugynevezett alt-wiener s egy 1721-ben készült ónfedeles szép kancsó. Ezek egy régi debreczeni előkelő háztartásból kerültek elő.

Az ajándékozóknak ez uton is köszönetét fejezi ki a muzeum őre.

Irodalom.

Felhívás Mikszáth Kálmán tisztelőihez.

Mikszáth Kálmán ezidén tölti be írói munkásságának negyvenedik esztendejét.

Irodalmunknak ez az örömmünnepe közéletünknek hányattott napjaiban virradt reánk, mikor sokszoros buzgósággal kell ápolnunk a hitet nemzetünk szellemi erejében. Ennek a szellemi erőnek egyik legkiválóbb példája és legfényesebb képviselője Mikszáth. Költészetének szeretete, megbecsülése, elismerése tegyen biznyságot róla, hogy a magunkénak is érezzük azt az erőt, amely e gazdag pálya sugallója, hogy mi is részesei vagyunk.

A mi nemzetünk lelkében, képzeletében és érzésében meleg és derűs, igazszavu és szeretetreméltó, hűséges és biztató: ott ragyog költészetében. Tréfálva itél, évdőve vigasztal, borongva gyönyörködött, mesélve jövendöl. E költészetnél mi sem tárja föl gazdagabban és elevenebben korunk magyar lelkét; mi sem erősíti jobban idehaza önmagunkban való méltó bizalmunkat; mi sem terjeszti messzebb idegenbe jogunkat a megbecsültetésre.

Köszönjük meg neki; köszönje meg egész nemzetünk. Amint teljes életében azon dolgozott, hogy ez a föld a mi nemzetünké maradjon: fejezzük ki iránta hálánkat azzal, hogy ennek a földnek azt a kicsiny darabját, melyet az ő eleinek, apáinak verejtéke öntözött, ajándékozzuk vissza neki.

Még pedig akként, hogy az ajándékozó is megajándékozottnak érezze magát. Legjava munkáinak harminc kötetét (20 kötésben) a költő saját szerkesztésében, rendezzük sajtó alá: egész regényköltészetünknek egyik legkiválóbb és legbecsesebb gyűjteményét. Árát sokkal kisebbre szabtuk a régi kiadásokénál, mindössze 80 koronára (20 diszes kötésben 120 korona). Az előfizetések feléből fedezzük a kiállítás költségeit, másik fele pedig a nagy írónak szánt nemzeti ajándékra jut. Kétezeröttszáz előfizető biztosíthatja a nemzethez és a költőhöz egyaránt méltó terv megvalósítását.

A magyar miveltséghez és a magyar közérzéshez, a magyar észhez és a magyar szívhez fordulunk. Akiben ereje él, lángja ég: egyesek, intézetek, testületek, hatóságok támogassanak bennünket. Ekesítsünk fel minden magyar könyvtárt,

minden magyar könyvtárnak ezzel a díszével: Mikszáth Kálmán munkáinak jubiláris kiadásával.

Nemcsak a legméltóbb koszorút fonjuk így, hanem a nemzetnek legbiztosabban termő magot hintünk.

Budapest, 1909 szeptember havában.

A Mikszáth jubileum-bizottsága.

Hírek.

— Képviselőválasztás. A központi választmány a Thaly Kálmán dr. elhunytá folytán megüresedett kerületben az országgyűlési képviselőválasztást október 20-ikára tűzte ki. Választási elnökök lesznek: K. Kiss József és Sinka Sándor, helyettes elnökök: Török Péter és Szabó Lajos, jegyzők: Nagy Sándor és Szabó István, helyettes jegyzők: Hódy Béla és dr. Polgár Dániel. A csapóutcai kerület a zenedében, a péterfiai kerület az egyház tanácstermében fog szavazni. A két kerületben a választók száma 1775. A függetlenségi és 48-as párt hivatalos jelöltje Tüdős János dr. ügyvéd, jogtanácsos, a párt elnöke.

— Az őszi nagyvásár eredménye. Felhajtott 50,622 juh, eladatott 29,018 drb; sertés 3600, elkelt 2991 drb; ló 1235 drb adatott el, míg a felhajtott 4270 drb szarvasmarhából 3011 drb kelt el.

— A közigazgatási bizottság ülése. Debreczen sz. kir. város közigazgatási bizottsága f. hónap 5-ikén tartotta meg rendes ülését. *Weszprémy* Zoltán főispán elnöklésével. A szakelőadók jelentését a bizottság tudomásul vette.

— Lódijazás. *Kabán* f. hónap 17-ikén lódijazás lesz, mely iránt nagy érdeklődés mutatkozik.

— A husvizsgáló tanfolyam első vizsgája. Leidl Emil kir. főállatorvos és Losonczy Álmos dr. megyei tisztifőorvos jelenlétében ma tartották meg a debreczeni közvágóhidon az első husvizsgáló tanfolyam vizsgáját. A tanfolyamon tizenkét laikus, jobbára földműves és mesteremberekből álló hallgató jelentkezett, akik hivatalosan állatorvos és orrossal nem bíró községekben a husvizsgáló teendőket ellátni. A tanfolyamon az előadói tisztelet Csáky János vágóhídi igazgató látta el. A növendékek az egy hónapi tanfolyam alatt valóban bámulatos szaktudásra tettek szert; öröm volt őket hallgatni, hogy az aránylag nehéz kérdésekre is milyen könnyen adták meg a precíz feleletet és a vizsga gyakorlati részénél annyi jártasságot árultak el, hogy nyugodtan reájuk bízható a községek husvizsgálata. Az érdem itt elsősorban az előadó Csáky János igazgatóé, aki gyengélkedő állapotára is fáradságot nem ösmerve, ily fényes eredményt tudott hallgatóival rövid idő alatt elérni. Vizsga után a bizonyítványok kiosztottak a vizsgázók között. Bizonyítványt kaptak: Gsóka Imre, Egri János, Földesi Sándor, Gáspár József, Jókusz Sándor, Kiss Sándor, Kovács József, Kovács Lajos, Mikula György, Papp János, Sebestyén Lajos és Szabó Sándor.

— A növények is látnak. Az angol tudományos társaság legutóbbi kongresszusán Haberland tanár felfedezését is megvitatták, aki a növények zöld epidermiszében apró lencsealakú és átlátszó folyadékkal teli sejteket fedeztet fel, amelyek szerinte a növények látószervei. Ezekkel a szervekkel tájékozódik a növény afelől, hogy éjjel van-e vagy nappal és hogy honnan süt a nap, hogy arra fordulhasson. E közlés kapcsán Cuisot-Carnot francia tudós a „Temps”-ban elmondja saját tapasztalatait e téren. Kertjében közel egymáshoz két cseresznyefát ültetett, amelyek gyönyörűen fejlettek és sűrű, ragyogó zöld lombjuk eléggé bizonyította, hogy egészséges talajba kerültek. A tudós akkor azon gondolkodott, hogy milyenné fejlődtek volna a cseresznyefák akkor, ha nem ülteti ilyen közel egymáshoz és hogy megbizonyosodjék feltevése helyességéről, az egyik fát kivágatta. Ez júniusban történt, amikor a földben

maradt gyökerek már nem hajtanak ki újból. Tíz nappal később a hátramaradt cseresznyefa, mintha vesztett volna frissességéből. Ugy látszott, mintha beteg volna. Levelei, amelyek azelőtt ragyogó zöldben pompáztak, elvesztették ragyogásukat és halványodtak, majd összegöngyölödtek, kisebbekké váltak és végül szürkés sárgás foltok borították el őket. A tudós tőle telhető módon igyekezett a fát az életnek megmenteni, gondosan ápolta a fát, tisztította, öntözgette, de mind hiábavaló fáradság volt. Nem telt bele két hónap és a levelek lehullottak és a fa elszáradt. Nem maradt más hátra, mint ezt a fát is hívágni, már csak azért is, mert a tudós meg akarta állapítani az elszáradás okát. Megvizsgálta a leveleket, ágakat, törzset, gyökereket, de semmit sem talált, amiből betegségre vagy parazitákra következtethetett volna. Mindebből ellenmondást nem tűrő logikával azt következtette, hogy az a szegény cseresznyefa bánatában száradt el, mivel társát, amelyet kivágtak, többé nem láthatta. Cuisot-Carnot azután megemlékezik egy angol tudós megfigyeléséről is, akinek nyaralója előtt több sor fiatal nyírfa állott és valahányszor a környék juhásza arra terelte nyáját, a nyírfák levelei reszketni kezdtek. A tudós ezt a megfigyelést teljes szélcsendben tette és mert a jelenségnek igen sokszor tanuja volt, csak azt az egyet következtethette, hogy a nyírfák megijednek a birkáktól és azért reszketnek leveleik azoknak a közeledtére. Cuisot-Carnot meg akart győződni az angol tudós állításának valódiságáról és Franciaországban több helyütt, ahol nyírfa és birka állott rendelkezésére, kísérleteket tett ebben az irányban. Am legnagyobb meglepetésére ő egyetlenegyszer sem látta reszketni a nyírfa-leveleket. Mindez azonban — ugymond — nem von le semmit az angol tudós megfigyeléseinek az értékéből, hanem legfeljebb azt jelenti, hogy a francia nyírfák bátrabbak, mint angol társaik.

14.093/1909. sz.

Arlejtési hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város közönsége a Mester-utcái iskola telkén építendő két tanterem építési munkáinak biztosítására zárt ajánlati versenyt hirdet.

Föld-, kőműves és elhelyező; ács, bádogos, asztalos, lakatos, üveges és mázoló; kályhás munkákra.

Ajánlat tehető minden munkára együttesen vagy munkanemenként külön-külön, de csakis a Debreczen sz. kir. város által kiadott ajánlati és költségvetési űrlapokon, melyek a városi mérnöki hivatalban Simonffy-utca 2/b. munkanemenként 20 fillérért megszerzethetők.

Ugyancsak a mérnöki hivatalban a terv, általános és részletes feltételek naponta 8-1 óráig megtekinthetők.

Az ajánlatok lepecsételt borítékban „Ajánlat a Mester-utcái iskolatelken építendő tanterem munkájára” felirattal ellátva Debreczen sz. kir. város polgármesteri hivatalában 1909. évi október hó 27-ik napjának délelőtti 10 órájáig adhatók be s ugyan ezen nap délelőtt 11 órakor nyilvánosan bontatnak fel.

Később érkezett vagy a feltételeknek és ezen hirdetménynek meg nem felelő távirati- és utóajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Az ajánlat beadása előtt tartoznak ajánlattevők az ajánlati összeg 5%-ának megfelelő bánatpénzt a város házipénztárába letenni s erről szóló elismervényt az ajánlathoz csatolni.

Ajánlattevők ajánlataikkal a végleges döntésig maradnak kötelezettségben.

A város fenntartja magának azon jogot, hogy az ajánlatok közül szabadon választhasson, vagy azok mellőzésével a munkálatokat más uton biztosíthassa.

Kelt Debreczen sz. kir. város Tanácsának 1909. évi október hó 4-én tartott üléséből.

A városi Tanács.